VGCt Vereniging voor Gedrags- en Cognitieve therapieën

PRAKTIJKTOETSEN

cognitief gedragstherapeut in opleiding

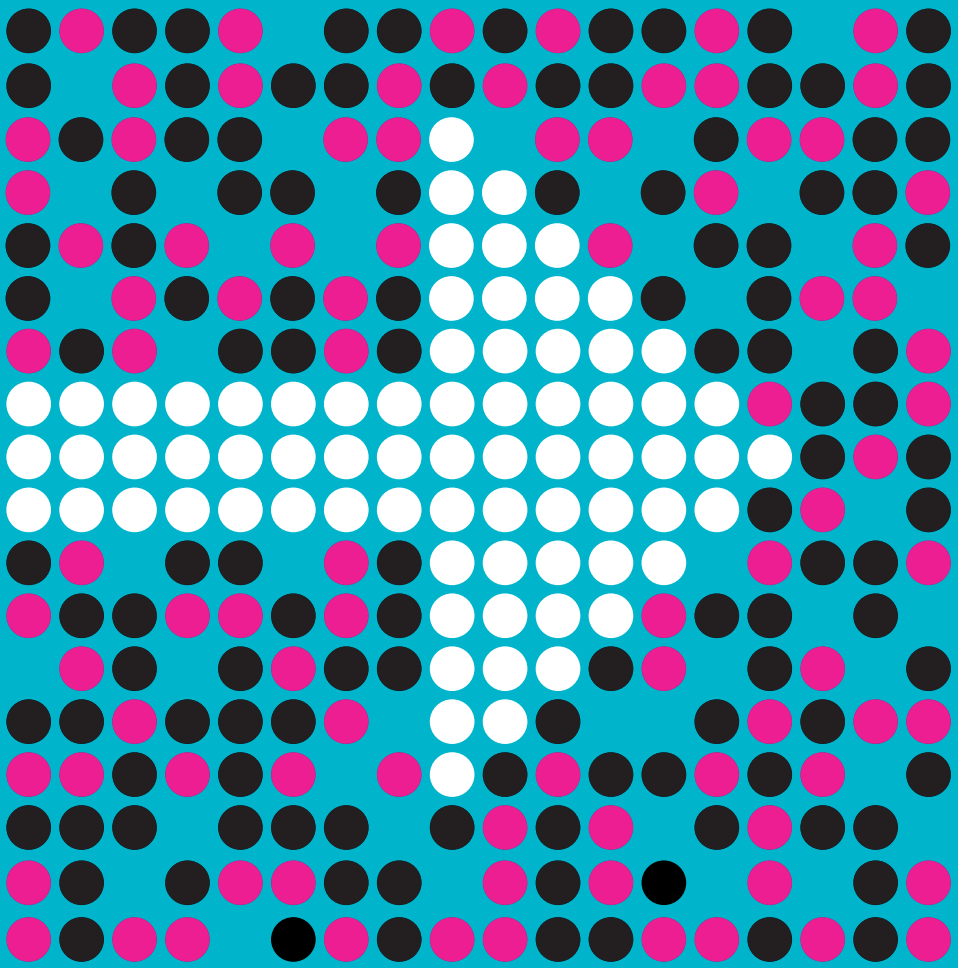

Instructie

Doel
De praktijktoets is een formatieve toets. Dat betekent dat hiermee wordt vastgesteld waar de cognitief gedragstherapeut in opleiding zich bevindt in relatie tot de te behalen competenties en wat er nog nodig is om deze competenties te verwerven. Het doel van de toetsen is dat de cognitief gedragstherapeut in opleiding concrete feedback krijgt over zijn competenties. Wat ging goed en wat moet er nog verbeterd of geleerd worden om de competenties te verwerven? We willen graag een positieve manier van feedback benadrukken.

Voor wie?
De praktijktoetsen worden gebruikt in de supervisie bij iedere cognitief gedragstherapeut in opleiding, zo vaak als nodig.

Hoe werkt het?
Voor elke praktijktoets is een formulier met observatiecriteria opgenomen in het PE-portfolio van de supervisant. Welke praktijktoets wordt afgenomen, is afhankelijk van de fase van de opleiding waarin de supervisant zich bevindt. Dit stem je onderling af. Aan de hand van bijvoorbeeld een video-opname bekijken supervisor en supervisant het niveau van de uitgevoerde werkzaamheden ten opzichte van de benodigde competenties.

De praktijktoetsen kunnen op verschillende manieren ingezet worden: als nulmeting, als tussentijdse evaluatie en als eindevaluatie. Ook kan de supervisant eerst zijn eigen competenties evalueren aan de hand van de criteria in de praktijktoets. De aan zichzelf gegeven scores kunnen vervolgens besproken worden tijdens de supervisiesessie. Het is niet verplicht om alle criteria te scoren, alleen die criteria die van toepassing zijn op de praktijksituatie.

Je scoort de competenties van de supervisant per criterium op een schaal van 1 tot 4 of ‘niet van toepassing’.

★	Beperkt
★★	Basaal
★★★	Bijna op niveau van een cgt’er
★★★★	Op niveau van een cgt’er
	Niet van toepassing

1 = Beperkt	Therapeut voldoet niet aan standaard. Therapeut mist vaardigheden, toont ze niet aan of voert procedure zodanig uit dat een negatief therapeutisch effect kan optreden.
2 = Basaal	Therapeut laat zien dat hij over enige vaardigheden beschikt, er zijn substantiële verbeterpunten.
3 = Bijna op niveau	Therapeut laat zien dat hij redelijk over de vaardigheden beschikt of ze zonder grote problemen kan toepassen. Er zijn nog wel verbeterpunten.
4 = Op niveau	Therapeut voert de therapeutische taken en interventies uit op het niveau van een volwaardig cognitief gedragstherapeut.

Naast de score per criterium geef je de supervisant feedback over wat hij goed deed en wat hij in het vervolg beter kan doen. Met deze feedback kan de supervisant vervolgens aan de slag. Een volgende supervisor heeft inzage in de ingevulde praktijktoetsen zodat hij daarmee de supervisant verder kan begeleiden.

Portfolio
De supervisant heeft een PE-portfolio nodig om de praktijktoetsen te kunnen gebruiken. De supervisant moet jou toestemming geven om zijn PE-portfolio in te zien gedurende de supervisie. In het portfolio van de supervisant noteer je de score en feedback van de specifieke praktijktoets. Ook kun je de feedback over de supervisant van vorige supervisoren inzien.

Tijdsinvestering
De supervisant kan op de gebruikelijke wijze demonstreren over welke competenties hij beschikt. Denk aan video-opnames, een behandelplan, feedback van de cliënt en/of ROM-data. Aan de hand van deze inbreng geef je mondelinge feedback aan de supervisant en noteer je een score op de praktijktoets. Je bent niet meer tijd kwijt dan normaal gesproken, alleen wordt de tijd iets anders besteed.

Stapsgewijs verplicht
Met ingang van 12 maart 2018 kunnen de praktijktoetsen gebruikt worden. Ze worden stapsgewijs verplicht gesteld:

Aanvraag lidmaatschap voor cognitief gedragstherapeut	**Aantal ingevulde praktijktoetsen in PE-portfolio**
Tussen 1 september 2018 en 31 januari 2019	2
Tussen 1 februari 2019 en 31 augustus 2019	4
Vanaf 1 september 2019	8

Zorg er samen met de cognitief gedragstherapeut in opleiding voor dat je op tijd begint met het gebruiken van de praktijktoetsen. Als je het handig vindt om ze te printen voordat je ze online invult, kun je een pdf-document downloaden op vgct.nl.

E-learning
Ter ondersteuning in het gebruiken van de praktijktoetsen, is er een e-learning ontwikkeld. Deze gaat in op de acht praktijktoetsen, het supervisieproces en bevat een interactief deel met videocasussen. Doorlopen van de e-learning is optioneel. Je vindt een link naar de e-learning op vgct.nl.

Feedback is welkom
De praktijktoetsen zijn ontwikkeld door de werkgroep toetsing en de stuurgroep. In 2018 maken we een start met het gebruik ervan. Heb je vragen, tips of opmerkingen? Laat het ons weten door een mail te sturen naar oplsec@vgct.nl. Alle feedback is welkom zodat we deze kunnen gebruiken voor een evaluatie in 2019.

Utrecht, 6 februari 2018

VGCt

Praktijktoets 1 Het opstellen van gedragsanalyses met de cliënt

Datum: …
Beoordelaar: …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:

- video-opname
- beoordeling van gedragsanalyse
- anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
is in staat betekenisanalyses, functieanalyses en casusconceptualisatie op te stellen volgens één van de vigerende modellen.					
zorgt ervoor dat de gedragsanalyses voldoen aan leer-theoretische eisen (o.a. logische notering van bekrachtigers bij de FA).					
deelt deze analyses met de cliënt* en stimuleert de cliënt hierop feedback te geven.					
bedenkt metingen samen met de cliënt om de baseline-meting uit te voeren en de voortgang van therapie te evalueren.					
stimuleert de cliënt tot het uitvoeren van een registratieopdracht.					
helpt de cliënt om doelen van de behandeling op te stellen.					
heeft wetenschappelijke kennis van de oorzaken van psychische problematiek.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 2 Het opstellen van een gedragstherapeutisch behandelplan met cliënt

Datum: …
Beoordelaar: …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:

- Video-opname
- Beoordeling van het behandelplan
- Bespreken van behandelplan met supervisor
- Argumentatie op keuzes in behandelplan
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
houdt bij het maken van een behandelplan rekening met de achtergrond van de cliënt* en diens sociale context.					
legt een duidelijk verband tussen de gedragsanalyses en het behandelplan.					
komt samen met de cliënt tot concrete, meetbare en haalbare doelen.					
maakt aannemelijk dat de behandeling meehelpt aan het verminderen van de klachten.					
legt verschillende behandelmogelijkheden en de mogelijke risico's ervan voor aan de cliënt.					
vraagt expliciet om instemming aan de cliënt.					
kiest interventies die voortvloeien uit de analyses en die aansluiten bij de doelen.					
is op de hoogte van en past de multidisciplinaire richtlijnen toe.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 3 Het hanteren van de therapeutische relatie

Datum: …
Beoordelaar: …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:

- Beoordeling gespreksopname
- Uitgewerkte functieanalyse of betekenisanalyse
- Feedback van de cliënt
- Gespreksverslag
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
hanteert een goede balans tussen professionele betrokkenheid en persoonlijke distantie, alsmede een respectvolle omgang met normen en waarden van de cliënt*.					
beheerst algemene gespreksvaardigheden.					
past motiveringstechnieken toe die de cliënt helpen een actieve rol te nemen in zijn/haar eigen behandelproces.					
past zinsbouw en woordkeuze aan aan het referentiekader van de cliënt.					
verifieert met regelmaat of informatie goed begrepen is door de cliënt.					
neemt samen met de cliënt beslissingen bij keuze- en beslismomenten gedurende het gehele gedragstherapeutische proces.					
maakt waar relevant een functie- en betekenisanalyse van gebeurtenissen die zich in de therapeutische relatie voordoen en intervenieert op basis hiervan.					
doet verslag van zijn/haar handelen in een cliëntdossier op een manier die inzichtelijk is voor de cliënt.					
legt duidelijk de klachtenprocedure uit.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 4 Het evalueren van de gedragstherapeutische behandeling en werkrelatie met de cliënt

Datum: …
Beoordelaar: …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:

- Beoordeling gespreksopname
- Schriftelijk evaluatieverslag
- Ingevulde vragenlijsten
- Nieuw behandelplan
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
meet de kwaliteit van de therapeutische relatie tijdens de behandeling en bespreekt deze met de cliënt*.					
zet herhaaldelijk betrouwbare en valide gebleken interviewmethoden, vragenlijsten en tests in ten behoeve van de evaluatie van het effect van de geselecteerde interventies (ROM).					
evalueert samen met de cliënt het effect van de interventiemethoden op de afname van problemen en toename van gewenst gedrag.					
heroverweegt bij beperkt effect samen met cliënt alle gevolgde stappen.					
beoordeelt wanneer verwijzing naar een (inhoudelijk) specialist, professional of instelling geïndiceerd is en bespreekt dit met de cliënt.					
evalueert met de cliënt de therapietrouw en komt samen met de cliënt tot concrete oplossingen bij mogelijke obstakels.					
komt samen met cliënt tot concrete therapiedoelen en bijbehorende acties en verwerkt deze in het volgende behandelplan.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 5 Het toepassen van cognitieve procedures in de behandeling

Datum: …
Beoordelaar: …

Context (kies één van onderstaande mogelijkheden)
- Angststoornis
- Stemmingsstoornis
- Anders, namelijk …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:
- Video-opname
- Uitgewerkte werkbladen
- Rollenspel in de supervisiesessie
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
voert interventies uit gericht op het veranderen van disfunctionele denkpatronen, te weten:					
- Cognitieve herstructurering					
- Gedragsexperimenten					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
past de interventies aan op de motivatie, inspanningsbereidheid en specifieke situatie van de cliënt*.					
maakt gebruik van diverse uitdagingstechnieken.					
past de socratische dialoog toe.					
benoemt denkfouten.					
weet eventuele ambivalentie, angst en vermijdingsgedrag van de cliënt te hanteren.					
gebruikt motiveringstechnieken om de cliënt te helpen tot een (meer) actieve inzet t.a.v. de therapie te komen.					
sluit elke sessie af met huiswerk.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 6 Het toepassen van imaginaire procedures in de behandeling

Datum: …
Beoordelaar: …

Context (kies één van onderstaande mogelijkheden)
- Angststoornis
- Stemmingsstoornis
- Anders, namelijk …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:
- Video-opname
- Uitgewerkte werkbladen
- Rollenspel in de supervisiesessie
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
voert interventies uit gericht op het herevalueren van aversieve geheugenrepresentaties, te weten:					
- Contraconditionering/COMET					
- Imaginaire exposure					
- Imaginatie en rescripting					
- EMDR					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
past de interventies aan op de motivatie, inspanningsbereidheid en specifieke situatie van de cliënt*.					
weet eventuele ambivalentie, angst en vermijdingsgedrag van de cliënt te hanteren.					
gebruikt motiveringstechnieken om de cliënt te helpen tot een (meer) actieve inzet t.a.v. de therapie te komen.					
sluit elke sessie af met huiswerk.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 7 Het toepassen van gedragsmatige procedures in de behandeling

Datum: …
Beoordelaar: …

Context (kies één van onderstaande mogelijkheden)
- Angststoornis
- Stemmingsstoornis
- Anders, namelijk …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:
- Video-opname
- Uitgewerkte werkbladen
- Rollenspel in de supervisiesessie
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
voert interventies uit gericht op het verminderen van aversieve emoties of het vergroten van positieve emoties in specifieke situaties uit, te weten:					
- Exposure					
- Contraconditionering / COMET					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
voert interventies gericht op het versterken van gewenste vaardigheden uit, te weten:					
- Emotieregulatievaardigheden					
- Sociale vaardigheden					
- Assertieve vaardigheden					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
voert interventies gericht op het verbeteren van het functioneren van het systeem van de cliënt* uit, te weten:					
- Communicatievaardigheden					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
past de interventies aan op de motivatie, inspanningsbereidheid en specifieke situatie van de cliënt.					
weet eventuele ambivalentie, angst en vermijdingsgedrag van de cliënt te hanteren.					
gebruikt motiveringstechnieken om de cliënt te helpen tot een (meer) actieve inzet t.a.v. de therapie te komen.					
sluit elke sessie af met huiswerk.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*

VGCt

Praktijktoets 8 Het aanleren van alternatief gedrag in de behandeling

Datum: …
Beoordelaar: …

Context (kies één van onderstaande mogelijkheden)
- Angststoornis
- Stemmingsstoornis
- Anders, namelijk …

Beoordeling praktijksituatie door middel van:
- Beoordeling gespreksopname
- Uitgewerkt zelfcontroleplan
- Activatieplan
- Kopie ingevuld positief dagboek
- Anders, namelijk …

Observatiecriteria

De therapeut…	★	★★	★★★	★★★★	n.v.t.
Bereidt met de cliënt* interventies voor gericht op het vergroten van zelfcontrole, te weten:					
- Het rechtstreeks bewerken van de stimuli middels responspreventie					
- Het rechtstreeks bewerken van het gedrag middels oefenen van alternatief gedrag					
- Het rechtstreeks bewerken van de consequenties middels het bekrachtigen van gewenst gedrag en alternatieve straf bij terugval in ongewenst gedrag					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
voert interventies uit gericht op het versterken van adaptief gedrag, te weten:					
- Gedragsactivatie					
- Positief dagboek					
- Anders nl. *(zelf in te vullen)*					
past de interventies aan op de motivatie, inspanningsbereidheid en specifieke situatie van de cliënt.					
weet eventuele ambivalentie van de cliënt te hanteren.					
gebruikt motiveringstechnieken om de cliënt te helpen tot een (meer) actieve inzet t.a.v. de therapie te komen.					
sluit elke sessie af met huiswerk.					

Wat ging goed?

Wat kan beter?

**Waar cliënt staat, kan ook cliëntsysteem gelezen worden.*